باسمه تعالی

اقتصاد مقاومتی در سایه وحدت ملّی و امنیت ملّی

روسای محترم تشکل های اقتصادی وابسته به اتاق ایران

با سلام

احتراماً، تصویر نامه شماره ۲۷/۸۶۳۰/د مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۱۲ مرکز بهبود کسب و کار اتاق ایران، با موضوع تدوین و انتشار راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در حوزه های مرتبط با کسب و کار، جهت اطلاع و همکاری با آن مرکز به منظور اعلام نظر فعالان اقتصادی و تشکل های اقتصادی، به پیوست ایفاد می گردد.خواهشمند است دستور فرمائید نظرات و پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی خود را حدکاثر تا ۲۷مهرماه ۱۴۰۵ به دبیرخانه آن مرکز محترم ارسال نمایند.

سید جواد زمانی
معاون امور استان ها و تشکل

شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی
Public - Private Dialogue Council

تاریخ : ۱۴۰۵/۰۷/۱۲
شماره : د/۲۷/۸۶۳۰
پیوست : دارد

اتوماسیون داخلی

باسمه تعالی

اقتصاد مقاومتی در سایه وحدت ملّی و امنیت ملّی

جناب آقای مهندس زمانی

معاون محترم امور استان‌ها و تشکل‌های اتاق ایران

با سلام و احترام

همانطور که مستحضرید؛ تسهیل دسترسی فعالان اقتصادی به حقوق و الزامات قانونی و افزایش آگاهی آنان نسبت به فرآیندهای مرتبط با کسب‌وکار، از الزامات بهبود محیط کسب‌وکار و زمینه‌ساز تقویت شفافیت و پیش‌بینی‌پذیری در تعامل میان فعالان اقتصادی و دستگاه‌های اجرایی است. بر همین اساس، در جزء (۵-۲) زمینه‌های همکاری تفاهم‌نامه پنج‌جانبه همکاری مشترک میان اتاق ایران، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور و دفتر هیأت دولت، «**تدوین و انتشار راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در حوزه‌های مرتبط با کسب‌وکار**» پیش‌بینی شده و در بند (۱۴) برنامه اقدام عملیاتی تفاهم‌نامه سال ۱۴۰۵ نیز «**تدوین و انتشار راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در صدور مجوزها**» به‌عنوان یکی از اقدامات مورد توافق طرفین تعیین شده است.

با عنایت به آنکه، پیش‌نویس اولیه راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در امور مجوزها، به شرح فایل پیوست، توسط معاونت حقوقی ریاست جمهوری تدوین شده است و با توجه به اهمیت موضوع و نقش مستقیم فرآیند صدور مجوزها در فعالیت بنگاه‌های اقتصادی در سراسر کشور، **خواهشمند است آن معاونت محترم با اخذ نظر از فعالان اقتصادی و تشکل‌های اقتصادی، نظرات و پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود را حداکثر تا ۲۷ مهرماه ۱۴۰۵ به این دبیرخانه ارسال نماید** تا پس از جمع‌بندی، بسته پیشنهادی بخش خصوصی کشور درباره حقوق فعالان اقتصادی در امور مجوزها، برای معاونت حقوقی ریاست جمهوری ارسال شود.

توفیق روزافزون جنابعالی را از خداوند متعال خواستارم.

محمد زائری
رئیس مرکز بهبود کسب و کار

رونوشت:

- جناب آقای کاشفی، قائم مقام محترم دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی و کمیته حمایت از کسب‌وکار، جهت استحضار.

[فاقد ارزش برون سازمانی است]

تهران - خیابان طالقانی ، نبش خیابان شهید موسوی پلاک ۱۷۵ - طبقه ۶ ساختمان جدید اتاق ایران کد پستی : ۱۵۸۳۶۴۴۳۱۳
تلفن : ۸۵۷۳۲۶۸۰-۸۱ فکس : ۸۵۷۳۲۶۹۰ info@ppdc.ir www.ppdc.ir

بسمه تعالی

پیش‌نویس

«راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در امور مجوزها»

این راهنما در راستای بند (۱۷) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۲۰ مقام معظم رهبری، در (۱۹) بند جهت رعایت دقیق آن توسط دستگاه‌های اجرایی، به شرح زیر ابلاغ می‌گردد:

۱. حق آزادی فعالیت اقتصادی

انتخاب شغل و کسب و کار، حقی همگانی و اولیه برای تمام آحاد ملت محسوب می‌شود؛ دولت موظف است با ایجاد فرصت‌های شغلی برابر و متناسب با نیازهای جامعه، زمینه دسترسی همه مردم به کار و اشتغال را فراهم نماید.

مستند قانونی:

- **اصل بیست و هشتم (۲۸) قانون اساسی:** هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست، برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.
- **اصل چهل و ششم (۴۶) قانون اساسی:** هر کس مالک حاصل کسب و کار مشروع خویش است و هیچ‌کس نمی‌تواند به عنوان مالکیت نسبت به کسب و کار خود، امکان کسب و کار را از دیگری سلب کند.

۲. عدم امکان الزام اشخاص به اخذ مجوزهای ثبت نشده در درگاه ملی مجوزهای کشور

اگر مجوزی در درگاه ملی مجوزهای کشور ثبت نشده باشد، الزام به دریافت چنین مجوزی ممنوع و غیرقانونی است.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی: «...** در صورت عدم اظهار و ثبت و تکمیل اطلاعات موضوع این ماده بر روی درگاه مذکور در مهلت زمانی تعیین شده، الزام اشخاص به اخذ مجوزی که اطلاعات آن در این درگاه ثبت نشده، ممنوع است ...»

۳. حق دسترسی به مستندات و مبانی قانونی صدور مجوز

هر فعال اقتصادی می‌تواند به مستندات قانونی مبنای صدور مجوز که مرجع صدور مجوز مکلف به انتشار آن‌ها در در درگاه ملی مجوزهای کشور است دسترسی داشته باشد.

مستند قانونی:

- **ماده (۲) شیوه نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** کلیه مؤسساتی که به موجب قوانین صلاحیت صدور مجوز دارند باید مستند قانونی صدور مجوز را مشتمل بر عنوان مستند (قانون، آیین‌نامه، تصویب نامه، دستورالعمل، شیوه نامه و ...)، مرجع تصویب آن مستند (مجلس، هیأت وزیران و سایر مراجع مقررات‌گذار)، تاریخ تصویب، تاریخ و نحوه انتشار (حسب مورد سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران یا روزنامه رسمی) و تاریخ لازم الاجرا شدن آن را در پایگاه اطلاع‌رسانی خود و درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر کرده و در دسترس متقاضیان قرار دهند.

۴. حق دسترسی به اطلاعات مرجع صدور مجوز و نحوه تشکیل جلسات آن‌ها

فعالان اقتصادی می‌توانند به ساختار، ترکیب اعضا، برنامه زمانی و نحوه تصمیم‌گیری مرجع صدور مجوز دسترسی داشته باشند.

مستند قانونی:

- **ماده (۳) شیوه نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** مراجع صدور مجوز باید حسب مورد، اطلاعات زیر را در پایگاه اطلاع‌رسانی خود و درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر کرده و در دسترس متقاضیان قرار دهند:
  ۱. مشخصات مرجع صدور مجوز (اعم از اداره، واحد یا هیأت و ...)
  ۲. ترکیب اعضای مرجع صدور مجوز و نحوه انتخاب یا انتصاب آنها
  ۳. مدت عضویت اعضا در آن مرجع به طور کلی و مدت عضویت اعضای فعلی از تاریخ اولین عضویت آنها
  ۴. تاریخ‌های تشکیل جلسات با ذکر روز و ساعت
  ۵. شیوه تنظیم نوبت برای بررسی درخواست
  ۶. نوبت‌های مشخص شده برای درخواست‌ها
  ۷. صورتجلسات مرجع صدور مجوز
  ۸. ترتیبات لازم برای دریافت، ثبت و پاسخگویی به اعتراض ها از عدم صدور مجوز یا تأخیر در صدور

۵. حق آگاهی از شرایط و فرآیند صدور مجوز

هیچ شرط پنهان یا نامشخصی نباید در فرآیند اخذ مجوز وجود داشته باشد و فعال اقتصادی می‌تواند از ابتدا با اطمینان کامل، از تمامی شرایط، مدارک مورد نیاز و حتی استثناءهای قانونی مطلع شود.

مستند قانونی:

- **تبصره ۲ ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (اصلاحی ۱۳۹۹٫۱۱٫۱۵):** هر یک از مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار موظفند درخواست متقاضیان مجوز کسب و کار را مطابق شرایط مصرح در درگاه مذکور دریافت و بررسی کنند .

- **ماده (۴) شیوه نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** کلیه شرایط قانونی صدور مجوز از جمله موارد زیر باید حسب مورد در پایگاه اطلاع‌رسانی مراجع صدور مجوز و درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد:

۱. شرایط ایجابی مذکور در قوانین و مقررات مستند صدور مجوز (شرایطی که احراز وجود آنها لازم است)
۲. شرایط سلبی مذکور در قوانین و مقررات مستند صدور مجوز (شرایطی که احراز نبود آنها لازم است)
۳. شرایط عمومی و اختصاصی لازم برای صدور مجوز
۴. کلیه اسناد، مدارک، اطلاعات و داده های لازم برای صدور مجوز و نحوه تهیه آنها
۵. شرایط و مراجع تهیه اسناد و مدارک مثبته المثنی (در صورت فقدان اسناد و مدارک اصلی)
۶. شرایط اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی مجوز
۷. شرایط درخواست مجوز به نیابت از دیگران (به ولایت، وکالت، وصایت، قیمومت، و ...)
۸. استعلامات مورد نیاز
۹. استثناهای هر یک از موارد بالا و مستندات قانونی مربوط
۱۰. نمونه ای از مجوزهای صادر شده

- **ماده (۵) شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** اطلاعات راجع به کل فرایند صدور مجوز از جمله موارد زیر باید در پایگاه اطلاع رسانی مراجع صدور مجوز منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد:

۱. عناوین انواع مجوزهایی که در سطوح ملی، استانی یا شهرستان و سطوح پایین تر صادر می شود.
۲. حداکثر مدت زمان برای پاسخ قطعی به تقاضای صدور مجوز (رد یا قبول)
۳. الکترونیک بودن یا ضرورت حضور متقاضی نزد مرجع صدور مجوز یا هر دو
۴. متمرکز بودن فرایند در یک مکان یا میز خدمت یا پنجره واحد یا غیرمتمرکز بودن آن
۵. مراحل اجرایی صدور مجوز، مرجع و زمان قانونی هر مرحله
۶. شرایط رسیدگی فوری به درخواست های دارای فوریت
۷. مرجع نهایی صدور مجوز و مقام مسؤل
۸. نحوه تسلیم مجوزه صادره به متقاضیان (حضوری، پست الکترونیک، کارپوشه ایرانیان، پست)
۹. ساز و کار پیگیری وضعیت و پیشرفت رسیدگی به درخواست های ثبت شده و علل تأخیر یا تعلل یا در صدور مجوز

۱۰. تعداد تقاضاهای در دست بررسی
۱۱. راهنمایی لازم برای طی مراحل مختلف فرایند صدور مجوز
۱۲. شرایط تمدید مجوز
۱۳. شرایط و تعهدات انتقال دهنده و انتقال گیرنده مجوز

۶. حق اخذ مشورت و راهنمایی

مراجع صدور مجوز موظفند راهنمایی‌های لازم برای طی کردن صحیح مراحل مختلف فرآیند صدور مجوز را در اختیار متقاضیان قرار دهند.

مستند قانونی:

- **بند (۱۱) ماده (۵) شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** اطلاعات راجع به کل فرایند صدور مجوز از جمله موارد زیر باید در پایگاه اطلاع رسانی مراجع صدور مجوز منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد: ...

۱۱. راهنمایی لازم برای طی مراحل مختلف فرایند صدور مجوز

- **بند (و) مصوبات هفتاد و هفتمین جلسه هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار**: و- الزام دستگاه‌ها به آموزش شفاف فرایند صدور مجوز در درگاه تخصصی؛ به منظور شفاف شدن فرایند و نیز راهنمایی موثر متقاضیان مجوز، همه مراجع صدور، مکلفند راهنمای تصویری (ویدیویی) همه مراحل از ثبت درخواست تا دریافت مجوز را بر اساس شیوه نامه ابلاغی دبیرخانه هیأت تهیه و پس از تأیید دبیرخانه هیأت، در درگاه تخصصی خود بارگذاری کنند.

۷. عدم امکان مطالبه مدارک یا هزینه خارج از اطلاعات مندرج در درگاه ملی مجوزهای کشور

مراجع صدور مجوز، صرفاً مدارک، شرایط و هزینه‌ای که در درگاه ملی مجوزهای کشور تصریح شده را می‌توانند مطالبه کنند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی**: «... مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار حق ندارند حتی با توافق متقاضی مجوز، هیچ شرط یا مدرکی یا هزینه‌ای بیش از آنچه در درگاه مربوطه تصریح شده، از متقاضی دریافت مجوز کسب و کار مطالبه کنند. تخلف از حکم این تبصره مشمول مجازات موضوع ماده (۶۰۰) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۲ /۳ /۱۳۷۵ است ...».

- **ماده (۴) قانون تنظیم مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷:** دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود. همچنین اخذ هدایا و کمک نقدی و جنسی در قبال کلیه معاملات اعم از داخلی و خارجی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و یا تابع قوانین خاص هستند ممنوع می‌باشد.

- **ماده (۶) شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** اطلاعات مربوط به هزینه‌ها و تسهیلات مرتبط با فرایند صدور مجوز از جمله موارد زیر باید در پایگاه اطلاع رسانی مراجع صدور مجوز منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد:

۱. کل هزینه صدور مجوز و هزینه تفکیکی مجوزهای وابسته
۲. مشخصات مرجع تصویب هزینه های صدور مجوز و فرمول های محاسبه، مستندات قانونی مربوط
۳. مشخصات کامل حساب های بانکی که هزینه های صدور مجوز به آنها واریز می شود
۴. شرایط برخورداری از تخفیف یا معافیت در پرداخت هزینه های صدور مجوز
۵. بازگشت یا عدم بازگشت کل یا جزئی از هزینه های صدور مجوز به مرجع صدور مجوز
۶. امکان استرداد یا عدم استرداد هزینه ها در صورت رد تقاضا
۷. مزایا، تسهیلات، امتیازات و حمایت هایی که در نتیجه صدور مجوز اعطا می شود یا متقاضی به موجب قوانین، استحقاق مطالبه آنها را پیدا می کند.
۸. شرایط و نحوه اعتراض به هزینه ها
...

۸. حق بهره‌مندی از مهلت مقتضی در اعمال شرایط جدید صدور و تمدید مجوز

در صورتی که تغییر در شرایط، منجر به تسهیل صدور و تمدید مجوزها گردد، بلافاصله با دستور رئیس هیأت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار در درگاه ملی مجوزهای کشور اعمال می‌گردد و چنانچه شرایط صدور یا تمدید سخت‌تر شود مانند آن که مراحل یا مدارک مورد نیاز افزایش یابد، شرایط جدید پس از انتشار مقرره مربوطه در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و تایید در هیات یاد شده و گذشت شش ماه از درج شرایط جدید در درگاه ملی مجوزهای کشور قابل اجرا می‌باشد. به عبارت دیگر امکان اجرای فوری مقرره جدید وجود نداشته و در راستای حفظ ثبات و امنیت محیط کسب و کار، فعالان اقتصادی از فرصت مناسب جهت انطباق خود با شرایط جدید بهره‌مند هستند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «... پس از راه اندازی درگاه مذکور، تغییر در شرایط صدور یا تمدید مجوزهای کسب و کار چنانچه در جهت

تسهیل صدور و تمدید مجوزها باشد، بلافاصله به دستور رئیس هیأت در درگاه یاد شده اعمال می‌شود و چنانچه تغییر، شامل افزایش مراحل یا مدارک مورد نیاز و به هر نحو، مشکل کردن صدور یا تمدید باشد، شرایط جدید باید از شش ماه قبل از اجراء، در این درگاه اعلام شود ...».

- **ماده (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴):** «... دستگاه‌های اجرائی مکلفند هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه یا مقرره خود را بلافاصله در پایگاه مذکور ثبت نمایند و به اطلاع عموم برسانند. یک سال پس از لازم الاجراء شدن این قانون، مقررات تنها در صورت ثبت در پایگاه موضوع این ماده نافذ می باشد.»

۹. اصل اعلامی بودن مجوزها

بر اساس این اصل، فرآیند اخذ مجوز از حالت تشریفاتی و تأیید محور به اطلاع‌رسانی و ثبت محور تغییر می‌یابد و مجوز برای فعال اقتصادی با تکمیل ثبت نام و امضای فرم تعهدنامه در درگاه ملی مجوزهای کشور به صورت خودکار صادر خواهد شد. تایید محور محسوب شدن مجوز در موارد خاص، منوط به تشخیص هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب وکار و تأیید هیأت وزیران است.

مستند قانونی:

- **ماده (۷) مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «کلیه مجوزهای کسب وکار که سلامت، محیط زیست، بهداشت عمومی ـ اجتماعی، نظم و انضباط پولی، مالی و ارزی، فرهنگ و امنیت ملی را به صورت مستقیم تهدید می‌کنند یا مستلزم بهره‌برداری از منابع طبیعی یا تغییر کاربری اراضی کشاورزی هستند، به تشخیص هیأت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب وکار و تأیید هیأت وزیران در صورتی که تا سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون در درگاه ملی مجوزهای کشور ثبت شوند، به عنوان مجوزهای تأییدمحور که نیازمند بررسی و تأیید مراجع صدور مجوز است معرفی شده و فعالیت در آنها نیازمند طی مراحل أخذ مجوز بر اساس ماده (۷) این قانون می باشد.

از چهارماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، سایر مجوزهای کسب وکار به عنوان مجوزهای ثبت محور شناخته می شوند و اتمام مراحل ثبت نام در درگاه ملی مجوزهای کشور به منزله صدور مجوز است. متقاضیان این مجوزها باید در زمان ثبت نام در درگاه ملی مجوزها، فرم تعهد به أخذ استانداردهای اجباری و مراعات قوانین و شرایط حرفه ای مورد تأیید هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب وکار را امضاء نمایند. مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب وکار موظف است حداکثر ظرف سه روز کاری پس از تکمیل ثبت نام در درگاه ملی مجوزهای کشور، مجوز به همراه شناسه یکتای صادره برای شخص حقیقی یا حقوقی متقاضی به شکل برخط را صادر کند و مراتب را به اطلاع نهادهای نظارتی، اتاق های ایران، تعاون و اصناف، اتحادیه های صنفی، تشکل های ذی ربط و دستگاه‌های اجرائی مربوط از جمله سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان تأمین اجتماعی برساند و مجوزهای صادره را به صورت عمومی منتشر کند.

۱۰. صدور خودکار مجوز در درگاه ملی مجوزهای کشور پس از اتمام مهلت مرجع صدور مجوز

در صورت عدم پاسخ‌دهی مراجع صدور مجوز در مهلت مقرر، مجوز به صورت خودکار صادر و در اختیار متقاضی قرار می‌گیرد. مسئولیت حقوقی و صنفی مجوزهای صادره در این حالت بر عهده مرجع صدور مجوز باقی می‌ماند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «چنانچه هر یک از مراجع صدور مجوز در موعد مقرر در درگاه ملی مجوزهای کشور، پاسخ درخواست کننده مجوز را اعم از قبول یا رد اعلام نکند، به منزله موافقت درنظر گرفته شده و مجوز مورد نظر از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور به طور خودکار صادر شده و در اختیار متقاضی قرار می گیرد. تمامی مسئولیت‌های حقوقی و صنفی که در رابطه با مجوزهای صادره، بر عهده مرجع صادرکننده است، در خصوص مجوزهای صادره شده در این فرآیند نیز پابرجاست. مرجع صدور مجوز درصورت رد درخواست، موظف است دلایل و مستندات تصمیم خود را به صورت مکتوب به اطلاع متقاضی برساند.»

۱۱. حق بهره‌مندی از مجوزهای بدون نام در درگاه ملی مجوزهای کشور

فعالان اقتصادی می‌توانند با دریافت «بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام»، مجوزهای لازم برای فعالیت‌های اقتصادی را که قبلاً بدون ذکر نام دارنده مجوز اخذ شده است دریافت نموده و بدون نیاز به اخذ مجوز دیگری، فعالیت اقتصادی خود را با سرعت شروع نمایند. این مجوزها پس از واگذاری، قطعی و غیرقابل ابطال است.

مستند قانونی:

- **بند (د) ماده (۱) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲:** بسته سرمایه گذاری بدون نام: بسته‌ای از مجوزها که توسط دستگاه اجرائی ذی‌ربط پس از انجام استعلام‌های لازم از تمامی دستگاه‌های مرتبط و اخذ تأییدیه آنها برای انجام یک یا چند فعالیت اقتصادی مشخص، آماده واگذاری به سرمایه‌گذار است و نیازی به اخذ مجوز دیگری از سوی سرمایه‌گذار ندارد.
- **ماده (۲۷) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲:** دستگاه‌های اجرائی و استانداری‌ها با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران و اتاق اصناف ایران موظفند ظرف شش ماه از لازم الاجرا شدن این قانون، نسبت به تهیه، تصویب و انتشار فهرست بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام در بخش‌های مختلف اقتصادی مربوط به خود با به‌روزرسانی الزامی در هر شش ماه یک بار اقدام و با رعایت شرایط رقابتی، آنها را به سرمایه گذاران واجد شرایط واگذار نمایند. در خصوص بسته‌هایی که قابلیت جذب سرمایه‌گذار خارجی دارد، دستگاه اجرائی یا استانداری موظف است مجوز مربوط را در سامانه موضوع ماده (۲۵) این قانون بارگذاری نماید. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است امکان صدور بسته های سرمایه گذاری بدون نام را از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور موضوع قانون اصلاح

مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۹۹/۱۱/۱۵و قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ ایجاد نماید.

۱۲. حق بر سهولت و سرعت مراحل و شرایط صدور و تمدید مجوز

هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار باید شرایط و مراحل صدور مجوز را تسهیل و تسریع کند به نحوی که مجوز با حداقل هزینه، ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری، در کمترین زمان ممکن، از طریق استعلامات الکترونیکی و بدون نیاز به استعلامات تکراری صادر شود. در همین راستا در مصوبات هیأت یاد شده، صدور چند مجوز در یک پلاک ثبتی یا کدپستی، برگزاری آزمون در دوره‌های سه‌ماهه و حذف گواهی عدم سوء پیشینه در موارد فاقد مبنای قانونی، پیش‌بینی شده است.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «... این هیأت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین نامه‌ها و مانند اینها را به نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه های آن را به نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری و راه اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت پذیرد. مصوبات هیأت مذکور در مورد بخشنامه ها، دستورالعمل ها و آیین نامه ها پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویبنامه های هیأت وزیران پس از تأیید هیأت وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم الاجراء می‌باشد ...»
- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «....۱. کلیه مراجع صادرکننده مجوز مکلفند استعلامات الکترونیکی مرتبط با صدور، تمدید، اصلاح و لغو مجوزها را با شرایط مورد نیاز درگاه ملی مجوزهای کشور در اختیار دبیرخانه هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار قرار دهند. ۲. مراجع صدور مجوز حق ندارند در کل فرآیند انجام کار، مدارک و استعلامات را به صورت تکراری برای صدور یک عنوان مجوز از متقاضی دریافت دارند....»
- **مصوبات چهل و دومین نشست هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۳۹۹/۰۷/۱۴:** «... وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است به منظور بهره‌برداری از ظرفیت‌های بلااستفاده، نسبت به صدور یک یا چند مجوز برای متقاضی یا متقاضیان در یک پلاک ثبتی یا یک کدپستی، مشروط به توافق مالک یا مالکین و ذی نفعان آن پلاک ثبتی و تعیین حدود زمین و یا محل استقرار بنگاه و امکانات میان طرفین حسب مورد با رعایت دستورالعمل صدور جواز تأسیس، پروانه بهره برداری و قوانین و مقررات محیط زیست، سلامت و ایمنی برای مدت یک سال اقدام نماید. اعتبار مجوز مزبور تا زمان استمرار اجاره نامه پابرجا خواهد بود...»

- **مصوبات شصت و چهارمین نشست هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۴۰۱/۰۳/۳۰:** «... الف ـ مراجع صادرکننده مجوز مکلفند؛ مجوزهایی که در شرایط صدور آن ها، نیاز به برگزاری آزمون به منظور احراز صلاحیت‌های حرفه‌ای ذکر شده است، حداکثر در دوره‌های سه ماهه (در صورت عدم مغایرت با قانون خاص یا آیین‌نامه اجرایی ذیربط هیأت وزیران) آزمون مربوطه را با لحاظ نمره تراز برگزار نمایند...»

- **مصوبات پنجاه و ششمین نشست هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۰۲:** «... مراجع صادرکننده مجوزهایی که حسب بررسی‌های دبیرخانه هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار (به شرح فهرست پیوست) در شرایط صدور آنها دریافت گواهی عدم سوء پیشینه کیفری قید شده است ولی فاقد مبنای قانونی هستند، مکلفند شرط دریافت گواهی عدم سوء پیشینه کیفری را از شرایط صدور مجوز حذف نمایند. همچنین دبیرخانه هیأت مقررات زدایی موظف است، شرط مذکور را در درگاه ملی مجوزهای کشور از شرایط صدور مجوز این دسته کسب و کار حذف کند...»

۱۳. صدور مجوز به صورت الکترونیکی از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور

مراجع صدور مجوز حق ندارند مجوز را خارج از درگاه صادر نموده و یا متقاضی را برای تحویل مدارک الزام به حضور نمایند و یا او را الزام به اخذ پاسخ استعلام نمایند. تمام فرایندها اصولاً بدون نیاز به حضور متقاضی و به صورت الکترونیکی توسط مرجع صدور مجوز باید انجام پذیرد.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (اصلاحی ۱۳۹۹،۱۱،۱۵):** کلیه مراجع صادرکننده مجوز موظفند ظرف مدت چهارماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، نسبت به اظهار عنوان و تکمیل شناسنامه صدور، تمدید، اصلاح و لغو مجوزها بر اساس استاندارد تعیین شده طبق ضوابط قانونی توسط هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار بر روی درگاه ملی مجوزهای کشور **به صورت الکترونیکی** اقدام کنند.

- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «مراجع صدور مجوز کسب و کار از قبیل ...، موظفند پس از لازم الاجرا شدن این قانون، تمامی مراحل صدور، تمدید، توسعه، اصلاح، تعلیق و ابطال هرگونه مجوز خود را صرفاً از طریق «درگاه ملی مجوزهای کشور» و به صورت الکترونیکی انجام دهند. مستنکف از اجرای حکم فوق به تشخیص مرجع قضائی ذی صلاح به مجازات تعزیری درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می شود ...».

۱۴. عدم امکان خودداری از صدور مجوز به دلیل اشباع بازار

صادرکنندگان مجوز کسب و کار اصولاً اجازه امتناع از پذیرش تقاضا یا صدور مجوز را به دلیل اشباع بودن بازار ندارند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۲) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «هر یک از مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار موظفند درخواست متقاضیان مجوز کسب و کار را مطابق شرایط مصرح در درگاه مذکور دریافت و بررسی کنند. صادر کنندگان مجوز کسب و کار اجازه ندارند به دلیل «اشباع بودن بازار»، از پذیرش تقاضا یا صدور مجوز کسب و کار امتناع کنند. ...»

۱۵. حق شکایت به مرکز ملی رقابت و درخواست تسریع در صدور مجوز از بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا استاندار مربوط

اگر مرجع صدور مجوز از صدور مجوز در مدت زمان تعیین شده در درگاه ملی مجوزهای کشور امتناع نماید، متقاضی حق ارائه شکایت حضوری یا الکترونیک به مرکز ملی رقابت را دارد. همچنین می‌تواند از بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا استاندار مربوط، درخواست تسریع در صدور مجوز را نماید.

مستند قانونی:

- **تبصره (۱) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «در صورتی که هر یک از مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار از ارائه مجوز در ظرف زمانی تعیین شده در درگاه یاد شده امتناع کند، متقاضی مجوز می‌تواند علاوه بر ارائه شکایت حضوری یا الکترونیک به مرکز ملی رقابت، کتباً از بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا استاندار مربوط، تسریع در صدور مجوز مورد نیاز خود را درخواست کند. در این موارد، بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا استاندار مربوط موظف است ظرف حداکثر هفت روز کاری از تاریخ ثبت درخواست، با دعوت از متقاضی صدور مجوز و مراجع صادرکننده مجوز، موضوع را بررسی و در چهارچوب قوانین، زمینه صدور فوری مجوز مورد درخواست را فراهم کند. بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا استاندار مربوط موظف است اشخاصی که در صدور مجوز کسب و کار اخلال یا اهمال کرده اند را به هیأت تخلفات اداری معرفی کند. این اشخاص چنانچه هیأت مذکور تخلفشان را تأیید کند، به مجازات های مقرر در بندهای «د» به بعد ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ محکوم می‌شوند».

۱۶. لزوم ذکر دلیل و بند مشخص در رد درخواست صدور یا تمدید مجوز

مراجع صدور مجوز مکلفند درصورت رد درخواست متقاضی مجوز، شماره شرط یا مدرک مصرح در درگاه ملی مجوزهای کشور که مبنای رد درخواست متقاضی بوده است را به صورت برخط و از طریق درگاه مذکور به اطلاع وی برسانند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۵) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و جهارم (۴۴) قانون اساسی (اصلاحی ۱۴۰۲٫۱۲٫۲۲):** «... مراجع صدور مجوز مکلفند درصورت رد درخواست متقاضی مجوز، شماره شرط یا مدرک مصرح در درگاه ملی مجوزهای کشور که مبنای رد درخواست متقاضی بوده است را به صورت برخط و از طریق درگاه مذکور به اطلاع وی برسانند، در غیر این صورت، مشمول حکم درخواست شرط اضافه از متقاضی مجوز، موضوع تبصره (۴) ماده (۷ مکرر) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی خواهند بود...»

۱۷. عدم امکان لغو مجوز

مراجع صدور مجوز تنها در صورت وجود مجوز قانونی یا تصریح در قرارداد می‌توانند مجوزهای صادر شده را لغو، تغییر یا متوقف کنند.

مستند قانونی:

- **ماده ۱۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور:** دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و دستگاه‌هایی که شمول حکم بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در صورت وجود مجوز قانونی یا تصریح در قرارداد می‌توانند قراردادها، تعهدات، توافقات، واگذاری‌ها، مجوزها و پروانه‌های قانونی صادر شده را لغو کنند یا تغییر دهند یا متوقف یا عطف به ماسبق کنند در غیر این صورت اقدامات فوق مستلزم جلب رضایت اشخاص ذی‌نفع می‌باشد.

۱۸. حق انتقال و توثیق مجوزها

دارنده مجوز پس از گذشت دو سال از صدور مجوز و به شرط شروع فعالیت، حق انتقال مجوز را دارد. انتقال مجوزهای صلاحیت حرفه‌ای، موکول به داشتن همان سطح صلاحیت و طی فرایند معمول اخذ مجوز می‌باشد. ضمناً انواع مجوزهای کسب و کار اعم از مجوز تأسیس، مجوز فعالیت و پروانه بهره برداری نزد نهادهای وثیقه‌پذیر موضوع بند (ث) ماده (۱) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها قابل وثیقه‌گذاری هستند.

مستند قانونی

- **تبصره۵ (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) ماده ۷ مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** انتقال مجوزهای ناظر به صلاحیت‌های حرفه‌ای موکول به داشتن همان سطح صلاحیت و طی فرآیند معمول أخذ مجوز همچون قبولی در آزمون مربوط بوده و با تأیید مرجع صادرکننده مجوز امکان پذیر است و انتقال مجوزها تنها پس از گذشت دوسال از صدور مجوز و منوط به شروع فعالیت مجاز است و در صورتی که هر مجوز به مدت دو سال غیرفعال باقی بماند، مرجع صادرکننده مجوز مکلف است پس از اخطار و اعطای مهلت یک ماهه به صاحب مجوز برای فعال‌سازی، به اعتبار مجوز صادره خاتمه دهد.

- **ماده ۷ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۲۲/۱۲/۱۴۰۲:** کلیه اموال و دارایی‌ها اعم از عین، منفعت، طلب و حقوق مالی، اموال منقول و غیرمنقول، اموال مادی و غیرمادی مانند واحدهای مسکونی یا تجاری شهری یا روستایی، زمینهای کشاورزی شهری یا روستایی، ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، فلزات گرانبها، اوراق بهادار، سپرده‌ها و گواهی سپرده‌های ریالی در چهارچوب مصوبات هیأت عالی بانک مرکزی و سپرده‌ها و گواهی سپرده های ارزی، عواید قابل تصرف از سهام، عواید قابل تصرف از قراردادها یا اجرای طرح (پروژه) های تولیدی و زیربنایی، اشیا، آثار و ابنیه میراثی و تاریخی با مالکیت غیردولتی، مانده پاداش پایان خدمت و ذخیره مطالبات کارکنان، حقوق و مزایای مستمر دریافتی، مطالبات قراردادی، نشان تجاری (برند)، مالکیت‌های فکری، کالاهای بادوام، بیمه‌های مسؤولیت، **مجوزهای اداری**، یارانه‌های نقدی و موجودی انبار (مواد اولیه یا محصول) واحدهای تولیدی در چهارچوب آیین نامه اجرائی که حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران می رسد، قابل توثیق می‌باشند.

- **ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها (موضوع اموال و دارایی-های قابل توثیق) مصوب ۱۴۰۴/۰۲/۲۴:** نهادهای امین دارایی، دارنده اطلاعات دارایی و ناظر دارایی‌های قابل توثیق به شرح جدول زیر تعیین می‌شوند:

ردیف	نوع دارایی	نهاد دارنده اطلاعات دارایی	نهاد امین دارایی	نهاد ناظر
۲۸	انواع مجوزهای کسب و کار اعم از مجوز تأسیس، مجوز فعالیت و پروانه بهره برداری	وزارت امور اقتصادی و دارایی	نهاد وثیقه پذیر	وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱۹. کفایت ارائه مجوز دارای شناسه یکتا در مراجعه بازرسان و ناظران

در مواجهه با استعلام مأموران دولتی، نظامی، انتظامی و ضابطان قضائی، ارائه شناسه یکتای مجوز (QR code) از سوی دارنده مجوز کفایت می‌کند.

مستند قانونی

- **تبصره ۶ (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) ماده ۷ مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** در مواجهه با استعلام مأموران دولتی، نظامی، انتظامی و ضابطان قضائی، ارائه شناسه یکتای مجوز صادره از سوی دارنده مجوزکفایت می کند. در صورت مثبت بودن استعلام، درخواست مدارک اضافی برای مجوز کسب و کار، جرم محسوب و مرتکب به یکی از مجازات‌های تعزیری درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۹۲ محکوم می‌شود.

بسمه تعالی

پیش‌نویس

«راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در امور مجوزها»

این راهنما در راستای بند (۱۷) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری ابلاغی ۱۳۹۸/۷/۲۰ مقام معظم رهبری، در (۱۹) بند جهت رعایت دقیق آن توسط دستگاه‌های اجرایی، به شرح زیر ابلاغ می‌گردد:

۱. حق آزادی فعالیت اقتصادی

انتخاب شغل و کسب و کار، حقی همگانی و اولیه برای تمام آحاد ملت محسوب می‌شود؛ دولت موظف است با ایجاد فرصت‌های شغلی برابر و متناسب با نیازهای جامعه، زمینه دسترسی همه مردم به کار و اشتغال را فراهم نماید.

مستند قانونی:

- **اصل بیست و هشتم (۲۸) قانون اساسی:** هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست، برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون برای همه افراد امکان اشتغال به کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.
- **اصل چهل و ششم (۴۶) قانون اساسی:** هر کس مالک حاصل کسب و کار مشروع خویش است و هیچ‌کس نمی‌تواند به عنوان مالکیت نسبت به کسب و کار خود، امکان کسب و کار را از دیگری سلب کند.

۲. عدم امکان الزام اشخاص به اخذ مجوزهای ثبت نشده در درگاه ملی مجوزهای کشور

اگر مجوزی در درگاه ملی مجوزهای کشور ثبت نشده باشد، الزام به دریافت چنین مجوزی ممنوع و غیرقانونی است.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی: «...** در صورت عدم اظهار و ثبت و تکمیل اطلاعات موضوع این ماده بر روی درگاه مذکور در مهلت زمانی تعیین شده، الزام اشخاص به اخذ مجوزی که اطلاعات آن در این درگاه ثبت نشده، ممنوع است ...»

۳. حق دسترسی به مستندات و مبانی قانونی صدور مجوز

هر فعال اقتصادی می‌تواند به مستندات قانونی مبنای صدور مجوز که مرجع صدور مجوز مکلف به انتشار آن‌ها در در درگاه ملی مجوزهای کشور است دسترسی داشته باشد.

مستند قانونی:

- **ماده (۲) شیوه نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** کلیه مؤسساتی که به موجب قوانین صلاحیت صدور مجوز دارند باید مستند قانونی صدور مجوز را مشتمل بر عنوان مستند (قانون، آیین‌نامه، تصویب نامه، دستورالعمل، شیوه نامه و ...)، مرجع تصویب آن مستند (مجلس، هیأت وزیران و سایر مراجع مقررات‌گذار)، تاریخ تصویب، تاریخ و نحوه انتشار (حسب مورد سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران یا روزنامه رسمی) و تاریخ لازم الاجرا شدن آن را در پایگاه اطلاع‌رسانی خود و درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر کرده و در دسترس متقاضیان قرار دهند.

۴. حق دسترسی به اطلاعات مرجع صدور مجوز و نحوه تشکیل جلسات آن‌ها

فعالان اقتصادی می‌توانند به ساختار، ترکیب اعضا، برنامه زمانی و نحوه تصمیم‌گیری مرجع صدور مجوز دسترسی داشته باشند.

مستند قانونی:

- **ماده (۳) شیوه نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** مراجع صدور مجوز باید حسب مورد، اطلاعات زیر را در پایگاه اطلاع‌رسانی خود و درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر کرده و در دسترس متقاضیان قرار دهند:
  ۱. مشخصات مرجع صدور مجوز (اعم از اداره، واحد یا هیأت و ...)
  ۲. ترکیب اعضای مرجع صدور مجوز و نحوه انتخاب یا انتصاب آنها
  ۳. مدت عضویت اعضا در آن مرجع به طور کلی و مدت عضویت اعضای فعلی از تاریخ اولین عضویت آنها
  ۴. تاریخ‌های تشکیل جلسات با ذکر روز و ساعت
  ۵. شیوه تنظیم نوبت برای بررسی درخواست
  ۶. نوبت‌های مشخص شده برای درخواست‌ها
  ۷. صورتجلسات مرجع صدور مجوز
  ۸. ترتیبات لازم برای دریافت، ثبت و پاسخگویی به اعتراض ها از عدم صدور مجوز یا تأخیر در صدور

۵. حق آگاهی از شرایط و فرآیند صدور مجوز

هیچ شرط پنهان یا نامشخصی نباید در فرآیند اخذ مجوز وجود داشته باشد و فعال اقتصادی می‌تواند از ابتدا با اطمینان کامل، از تمامی شرایط، مدارک مورد نیاز و حتی استثناءهای قانونی مطلع شود.

مستند قانونی:

- **تبصره ۲ ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (اصلاحی ۱۳۹۹٫۱۱٫۱۵):** هر یک از مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار موظفند درخواست متقاضیان مجوز کسب و کار را مطابق شرایط مصرح در درگاه مذکور دریافت و بررسی کنند .

- **ماده (۴) شیوه نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** کلیه شرایط قانونی صدور مجوز از جمله موارد زیر باید حسب مورد در پایگاه اطلاع‌رسانی مراجع صدور مجوز و درگاه ملی مجوزهای کشور منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد:

۱. شرایط ایجابی مذکور در قوانین و مقررات مستند صدور مجوز (شرایطی که احراز وجود آنها لازم است)
۲. شرایط سلبی مذکور در قوانین و مقررات مستند صدور مجوز (شرایطی که احراز نبود آنها لازم است)
۳. شرایط عمومی و اختصاصی لازم برای صدور مجوز
۴. کلیه اسناد، مدارک، اطلاعات و داده های لازم برای صدور مجوز و نحوه تهیه آنها
۵. شرایط و مراجع تهیه اسناد و مدارک مثبته المثنی (در صورت فقدان اسناد و مدارک اصلی)
۶. شرایط اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی مجوز
۷. شرایط درخواست مجوز به نیابت از دیگران (به ولایت، وکالت، وصایت، قیمومت، و ...)
۸. استعلامات مورد نیاز
۹. استثناهای هر یک از موارد بالا و مستندات قانونی مربوط
۱۰. نمونه ای از مجوزهای صادر شده

- **ماده (۵) شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** اطلاعات راجع به کل فرایند صدور مجوز از جمله موارد زیر باید در پایگاه اطلاع رسانی مراجع صدور مجوز منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد:

۱. عناوین انواع مجوزهایی که در سطوح ملی، استانی یا شهرستان و سطوح پایین تر صادر می شود.
۲. حداکثر مدت زمان برای پاسخ قطعی به تقاضای صدور مجوز (رد یا قبول)
۳. الکترونیک بودن یا ضرورت حضور متقاضی نزد مرجع صدور مجوز یا هر دو
۴. متمرکز بودن فرایند در یک مکان یا میز خدمت یا پنجره واحد یا غیرمتمرکز بودن آن
۵. مراحل اجرایی صدور مجوز، مرجع و زمان قانونی هر مرحله
۶. شرایط رسیدگی فوری به درخواست های دارای فوریت
۷. مرجع نهایی صدور مجوز و مقام مسؤل
۸. نحوه تسلیم مجوزه صادره به متقاضیان (حضوری، پست الکترونیک، کارپوشه ایرانیان، پست)
۹. ساز و کار پیگیری وضعیت و پیشرفت رسیدگی به درخواست های ثبت شده و علل تأخیر یا تعلل یا در صدور مجوز

۱۰. تعداد تقاضاهای در دست بررسی
۱۱. راهنمایی لازم برای طی مراحل مختلف فرایند صدور مجوز
۱۲. شرایط تمدید مجوز
۱۳. شرایط و تعهدات انتقال دهنده و انتقال گیرنده مجوز

۶. حق اخذ مشورت و راهنمایی

مراجع صدور مجوز موظفند راهنمایی‌های لازم برای طی کردن صحیح مراحل مختلف فرآیند صدور مجوز را در اختیار متقاضیان قرار دهند.

مستند قانونی:

- **بند (۱۱) ماده (۵) شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** اطلاعات راجع به کل فرایند صدور مجوز از جمله موارد زیر باید در پایگاه اطلاع رسانی مراجع صدور مجوز منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد: ...

۱۱. راهنمایی لازم برای طی مراحل مختلف فرایند صدور مجوز

- **بند (و) مصوبات هفتاد و هفتمین جلسه هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار**: و- الزام دستگاه‌ها به آموزش شفاف فرایند صدور مجوز در درگاه تخصصی؛ به منظور شفاف شدن فرایند و نیز راهنمایی موثر متقاضیان مجوز، همه مراجع صدور، مکلفند راهنمای تصویری (ویدیویی) همه مراحل از ثبت درخواست تا دریافت مجوز را بر اساس شیوه نامه ابلاغی دبیرخانه هیأت تهیه و پس از تأیید دبیرخانه هیأت، در درگاه تخصصی خود بارگذاری کنند.

۷. عدم امکان مطالبه مدارک یا هزینه خارج از اطلاعات مندرج در درگاه ملی مجوزهای کشور

مراجع صدور مجوز، صرفاً مدارک، شرایط و هزینه‌ای که در درگاه ملی مجوزهای کشور تصریح شده را می‌توانند مطالبه کنند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی**: «... مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار حق ندارند حتی با توافق متقاضی مجوز، هیچ شرط یا مدرکی یا هزینه‌ای بیش از آنچه در درگاه مربوطه تصریح شده، از متقاضی دریافت مجوز کسب و کار مطالبه کنند. تخلف از حکم این تبصره مشمول مجازات موضوع ماده (۶۰۰) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۲ /۳ /۱۳۷۵ است ...».

- **ماده (۴) قانون تنظیم مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷:** دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود. همچنین اخذ هدایا و کمک نقدی و جنسی در قبال کلیه معاملات اعم از داخلی و خارجی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است و یا تابع قوانین خاص هستند ممنوع می‌باشد.

- **ماده (۶) شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مجوزهای دولتی و مجوزهای مؤسسات خصوصی ارائه دهنده خدمات عمومی مصوب ۱۳۹۷/۰۷/۲۹:** اطلاعات مربوط به هزینه‌ها و تسهیلات مرتبط با فرایند صدور مجوز از جمله موارد زیر باید در پایگاه اطلاع رسانی مراجع صدور مجوز منتشر شده و در دسترس متقاضیان قرار گیرد:

۱. کل هزینه صدور مجوز و هزینه تفکیکی مجوزهای وابسته
۲. مشخصات مرجع تصویب هزینه های صدور مجوز و فرمول های محاسبه، مستندات قانونی مربوط
۳. مشخصات کامل حساب های بانکی که هزینه های صدور مجوز به آنها واریز می شود
۴. شرایط برخورداری از تخفیف یا معافیت در پرداخت هزینه های صدور مجوز
۵. بازگشت یا عدم بازگشت کل یا جزئی از هزینه های صدور مجوز به مرجع صدور مجوز
۶. امکان استرداد یا عدم استرداد هزینه ها در صورت رد تقاضا
۷. مزایا، تسهیلات، امتیازات و حمایت هایی که در نتیجه صدور مجوز اعطا می شود یا متقاضی به موجب قوانین، استحقاق مطالبه آنها را پیدا می کند.
۸. شرایط و نحوه اعتراض به هزینه ها
...

۸. حق بهره‌مندی از مهلت مقتضی در اعمال شرایط جدید صدور و تمدید مجوز

در صورتی که تغییر در شرایط، منجر به تسهیل صدور و تمدید مجوزها گردد، بلافاصله با دستور رئیس هیأت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار در درگاه ملی مجوزهای کشور اعمال می‌گردد و چنانچه شرایط صدور یا تمدید سخت‌تر شود مانند آن که مراحل یا مدارک مورد نیاز افزایش یابد، شرایط جدید پس از انتشار مقرره مربوطه در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و تایید در هیات یاد شده و گذشت شش ماه از درج شرایط جدید در درگاه ملی مجوزهای کشور قابل اجرا می‌باشد. به عبارت دیگر امکان اجرای فوری مقرره جدید وجود نداشته و در راستای حفظ ثبات و امنیت محیط کسب و کار، فعالان اقتصادی از فرصت مناسب جهت انطباق خود با شرایط جدید بهره‌مند هستند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «... پس از راه اندازی درگاه مذکور، تغییر در شرایط صدور یا تمدید مجوزهای کسب و کار چنانچه در جهت

تسهیل صدور و تمدید مجوزها باشد، بلافاصله به دستور رئیس هیأت در درگاه یاد شده اعمال می‌شود و چنانچه تغییر، شامل افزایش مراحل یا مدارک مورد نیاز و به هر نحو، مشکل کردن صدور یا تمدید باشد، شرایط جدید باید از شش ماه قبل از اجراء، در این درگاه اعلام شود ...».

- **ماده (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴):** «... دستگاه‌های اجرائی مکلفند هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه یا مقرره خود را بلافاصله در پایگاه مذکور ثبت نمایند و به اطلاع عموم برسانند. یک سال پس از لازم الاجراء شدن این قانون، مقررات تنها در صورت ثبت در پایگاه موضوع این ماده نافذ می باشد.»

۹. اصل اعلامی بودن مجوزها

بر اساس این اصل، فرآیند اخذ مجوز از حالت تشریفاتی و تأیید محور به اطلاع‌رسانی و ثبت محور تغییر می‌یابد و مجوز برای فعال اقتصادی با تکمیل ثبت نام و امضای فرم تعهدنامه در درگاه ملی مجوزهای کشور به صورت خودکار صادر خواهد شد. تایید محور محسوب شدن مجوز در موارد خاص، منوط به تشخیص هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب وکار و تأیید هیأت وزیران است.

مستند قانونی:

- **ماده (۷) مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «کلیه مجوزهای کسب وکار که سلامت، محیط زیست، بهداشت عمومی ـ اجتماعی، نظم و انضباط پولی، مالی و ارزی، فرهنگ و امنیت ملی را به صورت مستقیم تهدید می‌کنند یا مستلزم بهره‌برداری از منابع طبیعی یا تغییر کاربری اراضی کشاورزی هستند، به تشخیص هیأت مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب وکار و تأیید هیأت وزیران در صورتی که تا سه ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون در درگاه ملی مجوزهای کشور ثبت شوند، به عنوان مجوزهای تأییدمحور که نیازمند بررسی و تأیید مراجع صدور مجوز است معرفی شده و فعالیت در آنها نیازمند طی مراحل أخذ مجوز بر اساس ماده (۷) این قانون می باشد.

از چهارماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون، سایر مجوزهای کسب وکار به عنوان مجوزهای ثبت محور شناخته می شوند و اتمام مراحل ثبت نام در درگاه ملی مجوزهای کشور به منزله صدور مجوز است. متقاضیان این مجوزها باید در زمان ثبت نام در درگاه ملی مجوزها، فرم تعهد به أخذ استانداردهای اجباری و مراعات قوانین و شرایط حرفه ای مورد تأیید هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب وکار را امضاء نمایند. مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب وکار موظف است حداکثر ظرف سه روز کاری پس از تکمیل ثبت نام در درگاه ملی مجوزهای کشور، مجوز به همراه شناسه یکتای صادره برای شخص حقیقی یا حقوقی متقاضی به شکل برخط را صادر کند و مراتب را به اطلاع نهادهای نظارتی، اتاق های ایران، تعاون و اصناف، اتحادیه های صنفی، تشکل های ذی ربط و دستگاه‌های اجرائی مربوط از جمله سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان تأمین اجتماعی برساند و مجوزهای صادره را به صورت عمومی منتشر کند.

۱۰. صدور خودکار مجوز در درگاه ملی مجوزهای کشور پس از اتمام مهلت مرجع صدور مجوز

در صورت عدم پاسخ‌دهی مراجع صدور مجوز در مهلت مقرر، مجوز به صورت خودکار صادر و در اختیار متقاضی قرار می‌گیرد. مسئولیت حقوقی و صنفی مجوزهای صادره در این حالت بر عهده مرجع صدور مجوز باقی می‌ماند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «چنانچه هر یک از مراجع صدور مجوز در موعد مقرر در درگاه ملی مجوزهای کشور، پاسخ درخواست کننده مجوز را اعم از قبول یا رد اعلام نکند، به منزله موافقت درنظر گرفته شده و مجوز مورد نظر از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور به طور خودکار صادر شده و در اختیار متقاضی قرار می گیرد. تمامی مسئولیت‌های حقوقی و صنفی که در رابطه با مجوزهای صادره، بر عهده مرجع صادرکننده است، در خصوص مجوزهای صادره شده در این فرآیند نیز پابرجاست. مرجع صدور مجوز درصورت رد درخواست، موظف است دلایل و مستندات تصمیم خود را به صورت مکتوب به اطلاع متقاضی برساند.»

۱۱. حق بهره‌مندی از مجوزهای بدون نام در درگاه ملی مجوزهای کشور

فعالان اقتصادی می‌توانند با دریافت «بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام»، مجوزهای لازم برای فعالیت‌های اقتصادی را که قبلاً بدون ذکر نام دارنده مجوز اخذ شده است دریافت نموده و بدون نیاز به اخذ مجوز دیگری، فعالیت اقتصادی خود را با سرعت شروع نمایند. این مجوزها پس از واگذاری، قطعی و غیرقابل ابطال است.

مستند قانونی:

- **بند (د) ماده (۱) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲:** بسته سرمایه گذاری بدون نام: بسته‌ای از مجوزها که توسط دستگاه اجرائی ذی‌ربط پس از انجام استعلام‌های لازم از تمامی دستگاه‌های مرتبط و اخذ تأییدیه آنها برای انجام یک یا چند فعالیت اقتصادی مشخص، آماده واگذاری به سرمایه‌گذار است و نیازی به اخذ مجوز دیگری از سوی سرمایه‌گذار ندارد.
- **ماده (۲۷) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲:** دستگاه‌های اجرائی و استانداری‌ها با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران و اتاق اصناف ایران موظفند ظرف شش ماه از لازم الاجرا شدن این قانون، نسبت به تهیه، تصویب و انتشار فهرست بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام در بخش‌های مختلف اقتصادی مربوط به خود با به‌روزرسانی الزامی در هر شش ماه یک بار اقدام و با رعایت شرایط رقابتی، آنها را به سرمایه گذاران واجد شرایط واگذار نمایند. در خصوص بسته‌هایی که قابلیت جذب سرمایه‌گذار خارجی دارد، دستگاه اجرائی یا استانداری موظف است مجوز مربوط را در سامانه موضوع ماده (۲۵) این قانون بارگذاری نماید. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است امکان صدور بسته های سرمایه گذاری بدون نام را از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور موضوع قانون اصلاح

مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۹۹/۱۱/۱۵و قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۴ ایجاد نماید.

۱۲. حق بر سهولت و سرعت مراحل و شرایط صدور و تمدید مجوز

هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار باید شرایط و مراحل صدور مجوز را تسهیل و تسریع کند به نحوی که مجوز با حداقل هزینه، ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری، در کمترین زمان ممکن، از طریق استعلامات الکترونیکی و بدون نیاز به استعلامات تکراری صادر شود. در همین راستا در مصوبات هیأت یاد شده، صدور چند مجوز در یک پلاک ثبتی یا کدپستی، برگزاری آزمون در دوره‌های سه‌ماهه و حذف گواهی عدم سوء پیشینه در موارد فاقد مبنای قانونی، پیش‌بینی شده است.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «... این هیأت موظف است حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون، شرایط و مراحل صدور مجوزهای کسب و کار در مقررات، بخشنامه‌ها، آیین نامه‌ها و مانند اینها را به نحوی تسهیل و تسریع نماید و هزینه های آن را به نحوی تقلیل دهد که صدور مجوز کسب و کار در کشور با حداقل هزینه و مراحل آن ترجیحاً به صورت آنی و غیرحضوری و راه اندازی آن کسب و کار در کمترین زمان ممکن صورت پذیرد. مصوبات هیأت مذکور در مورد بخشنامه ها، دستورالعمل ها و آیین نامه ها پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویبنامه های هیأت وزیران پس از تأیید هیأت وزیران برای کلیه مراجع صدور مجوزهای کسب و کار و کلیه دستگاه ها و نهادها که در صدور مجوزهای کسب و کار نقش دارند لازم الاجراء می‌باشد ...»
- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «....۱. کلیه مراجع صادرکننده مجوز مکلفند استعلامات الکترونیکی مرتبط با صدور، تمدید، اصلاح و لغو مجوزها را با شرایط مورد نیاز درگاه ملی مجوزهای کشور در اختیار دبیرخانه هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار قرار دهند. ۲. مراجع صدور مجوز حق ندارند در کل فرآیند انجام کار، مدارک و استعلامات را به صورت تکراری برای صدور یک عنوان مجوز از متقاضی دریافت دارند....»
- **مصوبات چهل و دومین نشست هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مصوب ۱۳۹۹/۰۷/۱۴:** «... وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است به منظور بهره‌برداری از ظرفیت‌های بلااستفاده، نسبت به صدور یک یا چند مجوز برای متقاضی یا متقاضیان در یک پلاک ثبتی یا یک کدپستی، مشروط به توافق مالک یا مالکین و ذی نفعان آن پلاک ثبتی و تعیین حدود زمین و یا محل استقرار بنگاه و امکانات میان طرفین حسب مورد با رعایت دستورالعمل صدور جواز تأسیس، پروانه بهره برداری و قوانین و مقررات محیط زیست، سلامت و ایمنی برای مدت یک سال اقدام نماید. اعتبار مجوز مزبور تا زمان استمرار اجاره نامه پابرجا خواهد بود...»

- **مصوبات شصت و چهارمین نشست هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۴۰۱/۰۳/۳۰:** «... الف ـ مراجع صادرکننده مجوز مکلفند؛ مجوزهایی که در شرایط صدور آن ها، نیاز به برگزاری آزمون به منظور احراز صلاحیت‌های حرفه‌ای ذکر شده است، حداکثر در دوره‌های سه ماهه (در صورت عدم مغایرت با قانون خاص یا آیین‌نامه اجرایی ذیربط هیأت وزیران) آزمون مربوطه را با لحاظ نمره تراز برگزار نمایند...»

- **مصوبات پنجاه و ششمین نشست هیات مقررات‌زدایی و بهبود محیط کسب و کار مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۰۲:** «... مراجع صادرکننده مجوزهایی که حسب بررسی‌های دبیرخانه هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار (به شرح فهرست پیوست) در شرایط صدور آنها دریافت گواهی عدم سوء پیشینه کیفری قید شده است ولی فاقد مبنای قانونی هستند، مکلفند شرط دریافت گواهی عدم سوء پیشینه کیفری را از شرایط صدور مجوز حذف نمایند. همچنین دبیرخانه هیأت مقررات زدایی موظف است، شرط مذکور را در درگاه ملی مجوزهای کشور از شرایط صدور مجوز این دسته کسب و کار حذف کند...»

۱۳. صدور مجوز به صورت الکترونیکی از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور

مراجع صدور مجوز حق ندارند مجوز را خارج از درگاه صادر نموده و یا متقاضی را برای تحویل مدارک الزام به حضور نمایند و یا او را الزام به اخذ پاسخ استعلام نمایند. تمام فرایندها اصولاً بدون نیاز به حضور متقاضی و به صورت الکترونیکی توسط مرجع صدور مجوز باید انجام پذیرد.

مستند قانونی:

- **تبصره (۳) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (اصلاحی ۱۳۹۹،۱۱،۱۵):** کلیه مراجع صادرکننده مجوز موظفند ظرف مدت چهارماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، نسبت به اظهار عنوان و تکمیل شناسنامه صدور، تمدید، اصلاح و لغو مجوزها بر اساس استاندارد تعیین شده طبق ضوابط قانونی توسط هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار بر روی درگاه ملی مجوزهای کشور **به صورت الکترونیکی** اقدام کنند.

- **تبصره (۴) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «مراجع صدور مجوز کسب و کار از قبیل ...، موظفند پس از لازم الاجرا شدن این قانون، تمامی مراحل صدور، تمدید، توسعه، اصلاح، تعلیق و ابطال هرگونه مجوز خود را صرفاً از طریق «درگاه ملی مجوزهای کشور» و به صورت الکترونیکی انجام دهند. مستنکف از اجرای حکم فوق به تشخیص مرجع قضائی ذی صلاح به مجازات تعزیری درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می شود ...».

۱۴. عدم امکان خودداری از صدور مجوز به دلیل اشباع بازار

صادرکنندگان مجوز کسب و کار اصولاً اجازه امتناع از پذیرش تقاضا یا صدور مجوز را به دلیل اشباع بودن بازار ندارند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۲) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «هر یک از مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار موظفند درخواست متقاضیان مجوز کسب و کار را مطابق شرایط مصرح در درگاه مذکور دریافت و بررسی کنند. صادر کنندگان مجوز کسب و کار اجازه ندارند به دلیل «اشباع بودن بازار»، از پذیرش تقاضا یا صدور مجوز کسب و کار امتناع کنند. ...»

۱۵. حق شکایت به مرکز ملی رقابت و درخواست تسریع در صدور مجوز از بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا استاندار مربوط

اگر مرجع صدور مجوز از صدور مجوز در مدت زمان تعیین شده در درگاه ملی مجوزهای کشور امتناع نماید، متقاضی حق ارائه شکایت حضوری یا الکترونیک به مرکز ملی رقابت را دارد. همچنین می‌تواند از بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا استاندار مربوط، درخواست تسریع در صدور مجوز را نماید.

مستند قانونی:

- **تبصره (۱) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** «در صورتی که هر یک از مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار از ارائه مجوز در ظرف زمانی تعیین شده در درگاه یاد شده امتناع کند، متقاضی مجوز می‌تواند علاوه بر ارائه شکایت حضوری یا الکترونیک به مرکز ملی رقابت، کتباً از بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا استاندار مربوط، تسریع در صدور مجوز مورد نیاز خود را درخواست کند. در این موارد، بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا استاندار مربوط موظف است ظرف حداکثر هفت روز کاری از تاریخ ثبت درخواست، با دعوت از متقاضی صدور مجوز و مراجع صادرکننده مجوز، موضوع را بررسی و در چهارچوب قوانین، زمینه صدور فوری مجوز مورد درخواست را فراهم کند. بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا استاندار مربوط موظف است اشخاصی که در صدور مجوز کسب و کار اخلال یا اهمال کرده اند را به هیأت تخلفات اداری معرفی کند. این اشخاص چنانچه هیأت مذکور تخلفشان را تأیید کند، به مجازات های مقرر در بندهای «د» به بعد ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ محکوم می‌شوند».

۱۶. لزوم ذکر دلیل و بند مشخص در رد درخواست صدور یا تمدید مجوز

مراجع صدور مجوز مکلفند درصورت رد درخواست متقاضی مجوز، شماره شرط یا مدرک مصرح در درگاه ملی مجوزهای کشور که مبنای رد درخواست متقاضی بوده است را به صورت برخط و از طریق درگاه مذکور به اطلاع وی برسانند.

مستند قانونی:

- **تبصره (۵) ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و جهارم (۴۴) قانون اساسی (اصلاحی ۱۴۰۲٫۱۲٫۲۲):** «... مراجع صدور مجوز مکلفند درصورت رد درخواست متقاضی مجوز، شماره شرط یا مدرک مصرح در درگاه ملی مجوزهای کشور که مبنای رد درخواست متقاضی بوده است را به صورت برخط و از طریق درگاه مذکور به اطلاع وی برسانند، در غیر این صورت، مشمول حکم درخواست شرط اضافه از متقاضی مجوز، موضوع تبصره (۴) ماده (۷ مکرر) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی خواهند بود...»

۱۷. عدم امکان لغو مجوز

مراجع صدور مجوز تنها در صورت وجود مجوز قانونی یا تصریح در قرارداد می‌توانند مجوزهای صادر شده را لغو، تغییر یا متوقف کنند.

مستند قانونی:

- **ماده ۱۰ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور:** دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور و شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و دستگاه‌هایی که شمول حکم بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است در صورت وجود مجوز قانونی یا تصریح در قرارداد می‌توانند قراردادها، تعهدات، توافقات، واگذاری‌ها، مجوزها و پروانه‌های قانونی صادر شده را لغو کنند یا تغییر دهند یا متوقف یا عطف به ماسبق کنند در غیر این صورت اقدامات فوق مستلزم جلب رضایت اشخاص ذی‌نفع می‌باشد.

۱۸. حق انتقال و توثیق مجوزها

دارنده مجوز پس از گذشت دو سال از صدور مجوز و به شرط شروع فعالیت، حق انتقال مجوز را دارد. انتقال مجوزهای صلاحیت حرفه‌ای، موکول به داشتن همان سطح صلاحیت و طی فرایند معمول اخذ مجوز می‌باشد. ضمناً انواع مجوزهای کسب و کار اعم از مجوز تأسیس، مجوز فعالیت و پروانه بهره برداری نزد نهادهای وثیقه‌پذیر موضوع بند (ث) ماده (۱) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها قابل وثیقه‌گذاری هستند.

مستند قانونی

- **تبصره۵ (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) ماده ۷ مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** انتقال مجوزهای ناظر به صلاحیت‌های حرفه‌ای موکول به داشتن همان سطح صلاحیت و طی فرآیند معمول أخذ مجوز همچون قبولی در آزمون مربوط بوده و با تأیید مرجع صادرکننده مجوز امکان پذیر است و انتقال مجوزها تنها پس از گذشت دوسال از صدور مجوز و منوط به شروع فعالیت مجاز است و در صورتی که هر مجوز به مدت دو سال غیرفعال باقی بماند، مرجع صادرکننده مجوز مکلف است پس از اخطار و اعطای مهلت یک ماهه به صاحب مجوز برای فعال‌سازی، به اعتبار مجوز صادره خاتمه دهد.

- **ماده ۷ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۲۲/۱۲/۱۴۰۲:** کلیه اموال و دارایی‌ها اعم از عین، منفعت، طلب و حقوق مالی، اموال منقول و غیرمنقول، اموال مادی و غیرمادی مانند واحدهای مسکونی یا تجاری شهری یا روستایی، زمینهای کشاورزی شهری یا روستایی، ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، فلزات گرانبها، اوراق بهادار، سپرده‌ها و گواهی سپرده‌های ریالی در چهارچوب مصوبات هیأت عالی بانک مرکزی و سپرده‌ها و گواهی سپرده های ارزی، عواید قابل تصرف از سهام، عواید قابل تصرف از قراردادها یا اجرای طرح (پروژه) های تولیدی و زیربنایی، اشیا، آثار و ابنیه میراثی و تاریخی با مالکیت غیردولتی، مانده پاداش پایان خدمت و ذخیره مطالبات کارکنان، حقوق و مزایای مستمر دریافتی، مطالبات قراردادی، نشان تجاری (برند)، مالکیت‌های فکری، کالاهای بادوام، بیمه‌های مسؤولیت، **مجوزهای اداری**، یارانه‌های نقدی و موجودی انبار (مواد اولیه یا محصول) واحدهای تولیدی در چهارچوب آیین نامه اجرائی که حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران می رسد، قابل توثیق می‌باشند.

- **ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها (موضوع اموال و دارایی-های قابل توثیق) مصوب ۱۴۰۴/۰۲/۲۴:** نهادهای امین دارایی، دارنده اطلاعات دارایی و ناظر دارایی‌های قابل توثیق به شرح جدول زیر تعیین می‌شوند:

ردیف	نوع دارایی	نهاد دارنده اطلاعات دارایی	نهاد امین دارایی	نهاد ناظر
۲۸	انواع مجوزهای کسب و کار اعم از مجوز تأسیس، مجوز فعالیت و پروانه بهره برداری	وزارت امور اقتصادی و دارایی	نهاد وثیقه پذیر	وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱۹. کفایت ارائه مجوز دارای شناسه یکتا در مراجعه بازرسان و ناظران

در مواجهه با استعلام مأموران دولتی، نظامی، انتظامی و ضابطان قضائی، ارائه شناسه یکتای مجوز (QR code) از سوی دارنده مجوز کفایت می‌کند.

مستند قانونی

- **تبصره ۶ (الحاقی ۱۴۰۰/۱۲/۲۴) ماده ۷ مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی:** در مواجهه با استعلام مأموران دولتی، نظامی، انتظامی و ضابطان قضائی، ارائه شناسه یکتای مجوز صادره از سوی دارنده مجوزکفایت می کند. در صورت مثبت بودن استعلام، درخواست مدارک اضافی برای مجوز کسب و کار، جرم محسوب و مرتکب به یکی از مجازات‌های تعزیری درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۹۲ محکوم می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کشور

جمهوری اسلامی ایران
معاونت حقوقی رئیس جمهور

ریاست جمهوری
دفتر هیئت دولت

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

تفاهم‌نامه همکاری مشترک

«وزارت امور اقتصادی و دارایی»، «معاونت حقوقی ریاست جمهوری»، «وزارت کشور»، «دفتر هیئت دولت» و «اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران»

به نام خالق خرد و دادگر

مقدمه

در جهان پیچیده امروز، ارتقای کیفیت حکمرانی اقتصادی و بهبود محیط کسب‌وکار، مستلزم تعامل و هماهنگی مؤثر میان نهادهای حاکمیتی و بخش خصوصی است. تحقق محیطی شفاف، باثبات، رقابت‌پذیر و پیش‌بینی‌پذیر، در گرو انسجام در سیاست‌گذاری، مقرره‌گذاری و اجرای قوانین و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مشترک تمامی نهادهای ذی‌ربط است. این تفاهم‌نامه در راستای سیاست‌های کلان کشور و با هدف ایجاد سازوکاری منسجم و پایدار برای همکاری و هماهنگی، ارتقای کیفیت سیاست‌ها و مقررات اقتصادی، افزایش شفافیت و ثبات محیط کسب‌وکار، تسهیل و پایش اجرای قوانین و مقررات، شناسایی و رفع موانع حقوقی و اجرایی پیش‌روی فعالان اقتصادی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مشترک برای بهبود نظام تنظیم‌گری اقتصاد، میان طرف‌های تفاهم‌نامه:

- **وزارت امور اقتصادی و دارایی؛** به نمایندگی جناب آقای سید علی مدنی‌زاده (با سمت وزیر امور اقتصادی و دارایی)، به نشانی تهران، میدان امام خمینی، انتهای خیابان باب همایون.
- **معاونت حقوقی رئیس‌جمهور؛** به نمایندگی حجت‌الاسلام‌والمسلمین جناب آقای مجید انصاری (با سمت معاون حقوقی رئیس‌جمهور)، به نشانی تهران، خیابان پاستور، خیابان ۱۲ فروردین جنوبی، ساختمان شهید رجایی.
- **وزارت کشور؛** به نمایندگی جناب آقای اسکندر مومنی (با سمت وزیر کشور)، به نشانی تهران، خیابان فاطمی، قبل از میدان جهاد.
- **دفتر هیئت دولت؛** به نمایندگی جناب آقای سید کامل تقوی‌نژاد (با سمت دبیر هیئت دولت)، به نشانی تهران، خیابان پاستور، خیابان ۱۲ فروردین جنوبی، ساختمان شهید رجایی.
- **اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران؛** به نمایندگی جناب آقای صمد حسن‌زاده (با سمت رئیس اتاق ایران)، به نشانی تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی، شماره ۱۷۵.

منعقد می‌گردد. در این تفاهم‌نامه، مجموعه دستگاه‌های مذکور «طرف‌ها» و به صورت مجزا «طرف» تفاهم‌نامه نامیده می‌شوند.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

کلیات تفاهم‌نامه

این تفاهم‌نامه با اتکا به ظرفیت‌های تخصصی، کارشناسی و اجرایی طرف‌های تفاهم‌نامه، در چهارچوب اصول شفافیت، پاسخگویی، کارآمدی، مشارکت‌پذیری و صیانت از منافع ملی و حقوق قانونی فعالان اقتصادی کشور، با هدف استقرار سازوکار هماهنگ‌کننده میان نهادهای مؤثر بر محیط کسب‌وکار منعقد می‌شود. طرف‌های تفاهم‌نامه توافق دارند از طریق تعامل سازنده، هم‌افزایی ظرفیت‌ها و هماهنگی در اقدامات و برنامه‌ها ذیل تفاهم‌نامه، زمینه بهبود مستمر محیط کسب‌وکار کشور را فراهم آورند. کلیه مفاد این تفاهم‌نامه در چارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران، به‌ویژه قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار و برنامه‌های توسعه‌ای و اقتصادی کشور، اجرایی خواهد شد.

ماده ۱: اهداف تفاهم‌نامه

اهداف تفاهم‌نامه، ایجاد بستری راهبردی و پایدار برای توسعه همکاری‌های مشترک میان طرف‌های تفاهم‌نامه، در زمینه‌های زیر است:

۱. بهبود محیط کسب‌وکار و ارتقای کیفیت حکمرانی اقتصادی؛
۲. تقویت مشارکت ذی‌نفعان در فرآیند سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی؛
۳. اجرای مؤثر قوانین و مقررات حوزه کسب‌وکار؛
۴. تنقیح قوانین و مقررات مرتبط با کسب‌وکارها؛
۵. توانمندسازی حقوقی و قانونی فعالان اقتصادی؛
۶. توسعه شفافیت و دسترسی به اطلاعات؛
۷. توسعه فناوری‌های نوین در مقرره‌گذاری و تنظیم‌گری؛

ماده ۲: زمینه‌های همکاری

طرف‌های تفاهم‌نامه در راستای تحقق اهداف این تفاهم‌نامه و با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های متقابل، در چارچوب مأموریت‌ها و اختیارات قانونی خود، همکاری‌ها و اقدامات مشترک را به صورت اثربخش و عملیاتی پیش خواهند برد.
برخی از مهم‌ترین محورهای این همکاری عبارت است از:

۱. **در راستای بهبود محیط کسب‌وکار و ارتقای کیفیت حکمرانی اقتصادی**
۱-۱. شناسایی، احصاء و رفع موانع حقوقی، قانونی و اجرایی فرا روی کسب‌وکارها
۱-۲. همکاری در ارتقای رتبه ایران در شاخص‌های ملی و بین‌المللی محیط کسب‌وکار
۱-۳. طراحی و پیاده‌سازی برنامه‌های حمایتی کسب‌وکارها، به‌ویژه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط
۱-۴. تسهیل صدور و تمدید مجوزهای کسب‌وکار

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

۲. در راستای تقویت مشارکت ذی‌نفعان در فرآیند سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی

۲-۱. افزایش تعامل نهادهای حاکمیتی با تشکل‌های اقتصادی و ذی‌نفعان بخش خصوصی

۲-۲. طراحی و اجرای مدل مفهومی مشارکت ذی‌نفعان در تنظیم قوانین و مقررات حوزه کسب‌وکار

۲-۳. همکاری در خصوص عضویت اتاق‌های سه‌گانه در نهادها، مجامع و شوراهای مرتبط با کسب‌وکار

۲-۴. برگزاری نشست‌های تخصصی با فعالان اقتصادی و سیاست‌گذاران در حوزه‌های مرتبط با کسب‌وکار

۲-۵. تدوین مجموعه‌های کاربردی ناظر بر ساماندهی نهادهای موثر بر محیط کسب‌وکار و مراجع وضع مقررات

۳. در راستای اجرای مؤثر قوانین و مقررات حوزه کسب‌وکار

۳-۱. پایش و ارزیابی اجرای قوانین و مقررات اثرگذار بر محیط کسب‌وکار

۳-۲. تحقق اجرای هدفمند مواد (۲)، (۳)، (۱۴)، (۲۴) و (۳۰) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار

۳-۳. مشارکت در تدوین و پیگیری تصویب و اجرای بهنگام قوانین و مقررات مرتبط با کسب‌وکار

۳-۴. شناسایی موارد عدم اجرای قوانین و مقررات مرتبط با کسب‌وکار و پیگیری برای بهبود عملکرد اجرایی

۴. در راستای تنقیح قوانین و مقررات مرتبط با کسب‌وکار

۴-۱. تدوین و انتشار مجموعه‌های تنقیحی قوانین و مقررات در حوزه‌های مرتبط با کسب‌وکار

۴-۲. تدوین و انتشار تصویب‌نامه‌های تنقیحی هیئت وزیران در حوزه‌های مرتبط با کسب‌وکار

۵. در راستای توانمندسازی حقوقی و قانونی فعالان اقتصادی

۵-۱. برگزاری کارگاه‌های آموزشی ارتقای دانش حقوقی فعالان اقتصادی و مدیران دستگاه‌های اجرایی

۵-۲. تدوین و انتشار راهنمای حقوق فعالان اقتصادی در حوزه‌های مرتبط با کسب‌وکار

۶. در راستای توسعه شفافیت و دسترسی به اطلاعات

۶-۱. ایجاد دسترسی حداکثری به پیش‌نویس‌ها، قوانین و مقررات حوزه کسب‌وکار

۶-۲. اطلاع‌رسانی هدفمند و موثر قوانین و مقررات حوزه کسب‌وکار به جامعه هدف

۶-۳. تبادل اطلاعات، داده‌ها و تحلیل‌های آماری مورد نیاز برای پشتیبانی از تصمیم‌سازی‌ها

۶-۴. ایجاد بانک متخصصان و مشاوران حوزه‌های حقوقی و اقتصادی

۷. در راستای توسعه فناوری‌های نوین در مقرره‌گذاری و تنظیم‌گری

۷-۱. بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در حوزه تنقیح، پایش، ارزیابی و اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات

۷-۲. ایجاد سامانه و درگاه مشترک برای ثبت، دسته‌بندی و پیگیری مسائل کسب‌وکارها

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

ماده ۳: مدت‌زمان، سازوکار اجرا و تعیین نمایندگان اجرایی

الف. این تفاهم‌نامه از تاریخ امضاء به مدت ۴سال معتبر بوده و در صورت توافق طرف‌های تفاهم‌نامه، قابل تمدید یا اصلاح خواهد بود.

ب. به‌منظور هماهنگی و تسهیل در اجرای مفاد این تفاهم‌نامه، «**کارگروه هماهنگی نهادهای مرتبط با محیط کسب‌وکار**» (که از این پس «**کارگروه هماهنگی**» نامیده می‌شود) تشکیل می‌شود.

ب-۱. کارگروه هماهنگی متشکل از نماینده/نمایندگان تام‌الاختیار طرف‌های تفاهم‌نامه بوده و مسئولیت برنامه‌ریزی، هماهنگی، تدوین و تصویب برنامه‌های اجرایی، تعیین اولویت‌ها، پایش و ارزیابی عملکرد و پیگیری اجرای مفاد تفاهم‌نامه را بر عهده خواهد داشت.

ب-۲. دبیرخانه کارگروه هماهنگی در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران مستقر خواهد بود و با همکاری مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب‌وکار وزارت امور اقتصادی و دارایی و با هماهنگی سایر طرف‌های تفاهم‌نامه، مسئولیت برنامه‌ریزی و هماهنگی جلسات، پیگیری اجرای مصوبات، تهیه گزارش‌های کارشناسی، مستندسازی اقدامات، ایجاد هماهنگی و ارتباط میان طرف‌های تفاهم‌نامه و پشتیبانی اجرایی از فعالیت‌ها و برنامه‌های مشترک را بر عهده خواهد داشت.

ب-۳. طرف‌های تفاهم‌نامه متعهد می‌شوند حداکثر ظرف ۱۰ روز کاری از تاریخ امضای تفاهم‌نامه، نماینده یا نمایندگان تام‌الاختیار خود را جهت عضویت در کارگروه هماهنگی و پیگیری امور اجرایی به صورت کتبی به دبیرخانه کارگروه معرفی نمایند.

ب-۴. جلسات کارگروه هماهنگی حداقل هر ۲ هفته یک بار با حضور نمایندگان طرف‌های تفاهم‌نامه، تشکیل خواهد شد. جلسات با حضور نمایندگان حداقل ۳ عضو، رسمیت یافته و مصوبات آن پس از تنظیم و امضای صورتجلسه، معتبر و قابل پیگیری خواهد بود.

ب-۵. کارگروه هماهنگی موظف است حداکثر ظرف ۲ ماه از تاریخ امضای این تفاهم‌نامه، «برنامه اقدام عملیاتی» را در راستای تحقق اهداف تفاهم‌نامه، مشتمل بر اقدامات، زمان‌بندی اجرا، تقسیم کار و مسئولیت‌های هر یک از طرف‌های تفاهم‌نامه، شاخص‌های ارزیابی عملکرد و سازوکار پایش و گزارش‌دهی را تدوین و تصویب نماید. اجرای مفاد این تفاهم‌نامه و پیگیری اقدامات مشترک در چارچوب برنامه اقدام عملیاتی مصوب انجام خواهد شد و برنامه مزبور حسب ضرورت و با توافق طرف‌های تفاهم‌نامه، قابل بازنگری و به‌روزرسانی است.

ب-۶. در صورت تغییر نماینده/نمایندگان معرفی‌شده، هر یک از طرف‌های تفاهم‌نامه موظف است حداکثر ظرف ۷ روز کاری، مراتب را به‌صورت رسمی و کتبی به دبیرخانه کارگروه اعلام نماید.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

ب-۷. کارگروه هماهنگی می‌تواند حسب ضرورت و متناسب با موضوعات مورد بررسی، نسبت به تشکیل کمیته‌ها و کارگروه‌های تخصصی با مشارکت نمایندگان طرف‌های تفاهم‌نامه، صاحب‌نظران، کارشناسان و نمایندگان تشکل‌های اقتصادی اقدام نماید.

- تبصره ۱: معرفی نمایندگان به منزله ایجاد دسترسی آنان به اطلاعات و امکانات مورد نیاز در حدود ضوابط قانونی برای پیشبرد اهداف تفاهم‌نامه خواهد بود.
- تبصره ۲: اجرای مصوبات کارگروه در مواردی که متضمن بار مالی برای طرف‌های تفاهم‌نامه باشد، منوط به تأیید مرجع ذی‌صلاح آن طرف بوده و پس از طی تشریفات قانونی، لازم الاجرا می‌گردد.

ماده ۴: حفظ محرمانگی اطلاعات

طرف‌های تفاهم‌نامه متعهد می‌شوند کلیه اسناد، اطلاعات، گزارش‌ها و داده‌های مبادله‌شده در چارچوب این تفاهم‌نامه را محرمانه تلقی کرده و از افشای آن بدون رضایت کتبی سایر طرف‌های تفاهم‌نامه، خودداری نمایند.

ماده ۵: شرایط عمومی

۱- تفاهم‌نامه حاضر فاقد تعهدات مالی است و اجرای هرکدام از بندهای آن حسب مورد، مستلزم انعقاد قرارداد جداگانه‌ای است که در آن وظایف هر یک از طرف‌های تفاهم‌نامه و نحوه تأمین هزینه‌ها و چگونگی ارائه خدمات به صورت مشخص پیش‌بینی می‌شود.

۲- طرف‌های تفاهم‌نامه متعهد به حفظ حقوق معنوی یکدیگر در کلیه اسناد و نتایج حاصل از این همکاری هستند.

۳- هرگونه تغییر، اصلاح و حذف در مفاد این تفاهم‌نامه صرفاً با توافق کتبی طرف‌های تفاهم‌نامه و از طریق الحاقیه معتبر خواهد بود.

۴- کلیه مکاتبات و مراسلات مربوط به این تفاهم‌نامه به نشانی طرف‌های تفاهم‌نامه که در مقدمه تفاهم‌نامه ذکر شده است ارسال می‌شود و هرگونه تغییر نشانی به صورت کتبی به دبیرخانه کارگروه هماهنگی اعلام می‌گردد.

ماده ۶: قانون حاکم

این تفاهم‌نامه تابع قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران بوده و بر اساس آن‌ها تفسیر و اجرا می‌شود.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

ماده ۷: شرایط خاتمه تفاهم‌نامه و حل اختلاف

۱- هریک از طرف‌های تفاهم‌نامه می‌تواند با اطلاع کتبی به سایر طرف‌ها و ذکر دلایل موجه، تفاهم‌نامه را با مهلت یک‌ماهه پایان دهد. اختتام قرارداد تاثیری بر لزوم به پایان رساندن کارهای نیمه تمام ندارد.

۲- تعهدات جاری و قراردادهای منعقده در چارچوب اجرای این تفاهم‌نامه تا پیش از خاتمه آن، معتبر و لازم‌الاجرا خواهند بود.

۳- در صورت بروز هرگونه اختلاف نظر در تفسیر و یا اجرای این تفاهم‌نامه، دبیرخانه کارگروه هماهنگی موارد مورد اختلاف را از طریق برگزاری جلسات مذاکره، مورد بررسی قرار داده و نتیجه ماخوذه به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

این تفاهم‌نامه در ۷ ماده و ۵ نسخه متحدالمتن تهیه و در تاریخ ۱۴۰۵/۰۴/۲۰ توسط طرف‌های تفاهم‌نامه امضاء گردید و کلیه نسخه‌ها دارای اعتبار یکسان می‌باشد.

جناب آقای سید علی مدنی‌زاده
وزیر امور اقتصادی و دارایی

حجت الاسلام‌والمسلمین جناب آقای مجید انصاری
معاون حقوقی رئیس جمهور

جناب آقای اسکندر مومنی
وزیر کشور

جناب آقای سید کامل تقوی نژاد
دبیر هیئت دولت

جناب آقای صمد حسن‌زاده
رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.